

עין משפט
נר מצוה

צ:

לי **דְּבִירָה** מעות ואפרנסס ואני אעלה לך יפה דינר וטריסית אס יש לו מותר ^י כדפרישית דמטבע נעשה חליפין או כפרוטטות דכיון דיש לו אחולי אחיל גביה ואין כאן אגר נטר ליה ואס אין לו אפילו גדיש א"כ מה מריוחו כהקדמת מעות הרי לא יוכל להשתמש בהן דאין

להם על מה שימתחלן ולא נפקי לחולין

ויו"ל דלעולם גדלות ליה אפי' גדיש אלא מקבל מעות הקדש והולך אכל צעלי בתים שותמין לו יותר מד' שאין ומריות היתר ומה שאין נותן להקדש אותו העדוף מידי דהוה אמשלש ועמדו לפי טעם זה היה מותר להולין מעות הקדש לסחורה כדי להשתכר בהן וזהו תימא דא"כ אמאי לא אשכחן ריבית כהקדש כפי האי גוונא כפ' הזהב (ג"מ דף טו:) לך נראה דאין נכון לעשות כן או משום דזיון הקדש או משום שלא יבא לידי מעילה והא דשרי הכא כהקדש ואסור כהדיוט י"ל כי הויא סוף אחיו נשך (סס דף עד.) אמר רב ממוסר חמיס פוסק שלג אינו פוסק ושמאל אמר צדי אדס אפילו מאה פוסק צדי שמיס אפילו אחת אינו פוסק מתן פוסק עמו על הגדיש והא מחוסר משדל צממה למיבש ולמיכש ומיידד ומשגי כגון דשדל צממה ויבש ^א ולשמאל נדאמר צדי שמיס אפילו אחד אינו פוסק והא מחוסרן מיידד דצדי שמיס היא אפשר צניפותא ובהקדש אפילו מחוסר כל הני שרי ועוד ש ליומר דמיירי הכא כעשירים המתנדבים ונותנין מעות חולין למוכרי סלתות כדי לספק מארבע ואפילו למאן דחייש שמא לא ימסרוס יפה צברק הצית והעליה (שס דף קיח.) גבי שומרי ספיחוס כשציעית דאין מתנדב שומר חסם הכא ליכא למיחש דאפילו לא מסרו העשירים יפה יפה מכל מקוס מוכרי הסלתות שקיצלו המעות מוסקין אותס יפה יפה וכי מימא אפילו ריבית קאזא לישמרי שליו העשירים מאה של חולין לשלס להקדש מאה ועשריס דלאשכחן כהזהב (ג"מ דף טו:) גבי אבני צית המסורות לגיזבר לא דמי דהתם הכל יודעיס שהאבניס עומדות לגבין וליכא למיגזר אטו הדיוט אכל הכא גורזין דילמא אחי למימר די מלוה מאה צמאה וכ' שרי אס הקדישוס אחר כך כי היכי דשרי להלוותן מאה לשלס להקדש מאה ועשריס ^ב ועוד דאפילו כי האי גוונא אסור מדאורייתא דחשיב כאילו הויא הגאה תמלוה כיון דקעביד על פיו ^א כגון תן מנה לפלוני ואקדש אני לך

דמקודשת מדין ערב ולא דמי לאבני צנין שאין לגזבר חלק בהן ולא דמי נמי לשקול ארבע חזי ולימא ליה לפלגיא דלחפן חזי דהא פשיטא ודאי דאסור למימר לחצריה אנה מוחיפנא לך חזי והב לפלגיא ארבע חזי: **משלש** ועמדו מארבע מספק מארבע. בהא ליכא קולא כהקדש טפי כשהדיוט לרבי יהודה דתנן בסוף אחריו נשך (ג"מ דף עב:) אע"פ שלא פסק עמו כשער הגזוה יכול לומר לו מן לי כזה או תן לי מעותי: **אפי'** מנחה ת"ש עוזה. תימא דצריס המוצא מקדש (וכחסי דף פג:) ^א משמע דמדכתיב עולה לא ממעטינן מנחה גבי כל הנוגע במוצה יקדש דאמרין אי כתיב עולה ולא כתיב כשחיס הוה אמינא כל עולין אפי' מנחה וי"ל דשאני התם דכתיב עולה כל הנוגע דמשמע לרבות אי נמי זאת תורת ריבה אי נמי הכא גבי נסכים דכולן למוצח מסתבר עולה ממש דכולה כליל: **שלמים** מנין. וא"ת שלמים כהקדש כתיבי (במדבר טו) לפלא מדר או שלמים וכו' וי"ל דהא דצרישה דהוהא קרא כתיב וכי מעשה בן בקר ואחא זבח לרצויו מן האלן: **שלמי'** חגיגה ועוצרת ראיה. הוה מנאי למינקט כשכי עזרת אלא נקט דבר הטהא בכל הרגלים: **או** במועדיהם. צממועדיהם דריש דלקמן (דף סג.) דריש או או: **בן** בקר בבכ"ט היה. פי' כקונטרס בכלל ועשייתם אשה דשמעינן כל העולה לאישים וצחנס פי' כן דצהדיא כתיב כפרשה (במדבר טו) מן הבקר או מן האלן ועוד כתיב צתריה והקריב על בן הבקר ולשון בכלל משמע כפי' הקונטרס: **בה** בן בקר מיוחד בא בנדר או בנדבה. ומפיכ שיערי חטאת טפי משום דאין כיווא בהן נדבה אכל שלמי דחגיגה ועולה ראייה כיווא בהן נדבה: והוא

שתי מדות פרק עשירי מנחות

ועמדו ד' סאין כסלע מספק מארבע סאין ואותה סאה שמתן להקדש יותר ממה שקיבל עליו היינו מותר נסכים שהן לקיך המוצח: **ואס** לנו. לפי שאין שס זבח אחר: **הבקר** **לסס** ועורות **לנסיס**. דמחו דתימא הואיל ולקיך המוצח הוא יהא כולו עולה ואפי' עורה שחמור ויקח ממנו עור הבהמה לגורק עולה ולא יהא עורה לנסיס קמ"ל: **בתנאי'** **חזן** מן **הבכור** **ומעשר** **ופסח**. דהקן כולוהו משום ^א (ב) חובה ד' וינהו אכל חטאות משכמת צביצור נמי: **אלא** (ב) **חטאת** וכו'. ואע"ג דאמרינן חזן מחטאת ואסס חטאתו ואשמו של מלורע טעונין נסכים משום דכתיבי כהדיא: **גב'** **ואפילו** **מנחה**. הנהא כפני עזמה בלא זבח: **ס'ל** **עולה**. דמנחה הנהא עס זבח טעונה נסכים ולא מנחה הנהא כפני עזמה בלא זבח: **משמע** **לסוליא** **אס** **אלו**. ככור ומעשר ופסח וחטאת ואסס שאין בלאין צנדיה אלא חובה הן: (ח) **ומאי** **ניסוח** **עולה** **ראייה** **ועלמי** **מניסוח**. (ז) שאינס חובת הרגל אלא עולה ראייה ללא יראו פני קיקס וחגיגה לשלמים (ז) ומוסקין שמינס חובת הרגל אלא עולה ראייה ללא חיו צנדר וננדבה דהא צהדיא (ד) כתב כזה נסכים: **משמע** (ס) **לכניא** **אס** **אלו**. עולות ראיה ושלמי שחמה משום דהויא דומיא ^א (י) דעולות ושאר עולות הבאין צנדר וננדבה שאינן חובת הרגל: **אפרי** **שעירי** **חטאת**. דהואיל ופאין צמער יכו טעונין נסכים: **בן** **בקר** **בכלל** **היה**. דהא כתיב צרישה דקרא לעשות ריח ניחות לה' ה' הבקר או מן האלן וכי מעשה בן בקר למה לי ליכתוב והקריב על בן הבקר וגו': **אף** **כל** **הה** **צנדיא**. טעון נסכים לאפקוקי שיערי חטאת דלא מאינו חטאת שיהא בא צנדר ונדבה: **מן** **הבקר** **או** **מן** **האלן** **מה** **סלמוד** **לומר**. והלא כבר נאמר (ח) זבח וכולו בכלל זבח נינהו: **אפילו** **עולה** **העוף**. ביאז עמה נסכים: **יציא** **ששניהס**. בקר ואלן: **וכי** **יונקן** **למה** **לי** **קרא**. לחלק מן הבקר או מן האלן הא גבי מקבל אביו ואמו ^א אמר (שבתריס דף סו.) כיון דלא כתיב כזה יתדו משמע עאל אחד אחד אלא ^א עד שיפרוט לך הכתוב (י) יתדו

רש"י בת"י

ועמדו מארבע מספק מארבע. דלא (ויאף) הדיוט חמור מהקדש דכל זמן שלא משך יכול לחזור ואותו מותר סולת שחחרין (ומספקין) מקרינן את המוצח וסלמות קרי נסכים שיערי למנחת נסכים הס צבאים: **ואס** **לנו** **נפסלו** **לניסוח**: **גב'** **ועשייתם** **אשה** **כו**. וכו פרשת נסכים כפרשת אלה לך אנשים: **שעירי** **חטאת**. של מוסקי רגלים דכטולו כתיב ^א ושעיר חטאת אחד. כל המקראות של הלכה זו כחוציס צבאות כפרשה: **בכלל** **היה**. בכלל ועשייתם אשה דשמעי' מינה דכל אשה טעון נסכים חזן מאלו דלמעט: **לפי** **שנאמר** **עולה**. עולה או זבח משמע כל עולה טעונה נסכים ואפילו עולת העוף: **וטוף** **אלו** **זבח**. דכמלקת הוא ולא צוניה: **ס'ל** **מן** **הבקר** **או** **מן** **האלן**. או בא לחלק שאס ראה אחד יציא ואס ראה שניס יציא: **ור** **יונקן** **למה** **לי** **קרא**. לחלק: **הא** **אמר**. לגבי אביו ואמו קלל ^א משמע שיהא כאלה ומשמע אחד אחד כפני עזמו: **עד** **שיפרט** **לך** **הכסוב** **יתדו**. וה"נ כיון דכתיב מן הבקר ומן האלן ולא כתיב יתדו ממילא שמעינן שאס ראה להניא אחד יציא: **סד"א** **הואיל** **וכפיו**. צוקקא (אן) ומן האלן דכיון דשגי קרא צדיצוריה דכתיב מן הבקר ומן האלן ודאי דוקא כתיב מדגבי בקר כתיב מן וגבי אלן כתיב ומן משמע דוקא נקט גבי בקר משום דלפרישי מן הבהמה אחא וגבי אלן לאוסופי

אחא כתיב ומן והכי קאמר מזה אחד ומזה אחד יציא וכמאן דכתיב יתדו דמי: **משלש** ועמדו מארבע מספק מארבע. בהא ליכא קולא כהקדש טפי כשהדיוט לרבי יהודה דתנן בסוף אחריו נשך (ג"מ דף עב:) אע"פ שלא פסק עמו כשער הגזוה יכול לומר לו מן לי כזה או תן לי מעותי: **אפי'** מנחה ת"ש עוזה. תימא דצריס המוצח מקדש (וכחסי דף פג:) ^א משמע דמדכתיב עולה לא ממעטינן מנחה גבי כל הנוגע במוצה יקדש דאמרין אי כתיב עולה ולא כתיב כשחיס הוה אמינא כל עולין אפי' מנחה וי"ל דשאני התם דכתיב עולה כל הנוגע דמשמע לרבות אי נמי זאת תורת ריבה אי נמי הכא גבי נסכים דכולן למוצח מסתבר עולה ממש דכולה כליל: **שלמים** מנין. וא"ת שלמים כהקדש כתיבי (במדבר טו) לפלא מדר או שלמים וכו' וי"ל דהא דצרישה דהוהא קרא כתיב וכי מעשה בן בקר ואחא זבח לרצויו מן האלן: **שלמי'** חגיגה ועוצרת ראיה. הוה מנאי למינקט כשכי עזרת אלא נקט דבר הטהא בכל הרגלים: **או** במועדיהם. צממועדיהם דריש דלקמן (דף סג.) דריש או או: **בן** בקר בבכ"ט היה. פי' כקונטרס בכלל ועשייתם אשה דשמעינן כל העולה לאישים וצחנס פי' כן דצהדיא כתיב כפרשה (במדבר טו) מן הבקר או מן האלן ועוד כתיב צתריה והקריב על בן הבקר ולשון בכלל משמע כפי' הקונטרס: **בה** בן בקר מיוחד בא בנדר או בנדבה. ומפיכ שיערי חטאת טפי משום דאין כיווא בהן נדבה אכל שלמי דחגיגה ועולה ראייה כיווא בהן נדבה: והוא

מסורת הש"ס

(א) ניומא ט: צ"מ ד"מ: **הא**: כסאדיהן סו: פ"טעוות טו. חולין פח: (ב) **צ"ל** קריב יתד וגו' צ"ק דחובות ינהו והס"ד ואח"כ מה"י ודחטאת משכמת סו, (ג) רש"ין מ"ו וגריס הכי משמע להניא את אלן שאינס כי' והצ"ק גריס ומאי ניכו עולת ראיה ושלמי חגיגה דליתין חובה הרגל עולת ראיה ללא גזי, (ד) כתב כזה נסכים ושאר עולות האלן צנדר וננדבה אין חובות הרגל הס"ד ואח"כ ד"ה משמע להניא את אלן עולת ראיה כי' דומיא דשלמים ספ"ד ואח"כ ד"ה אפרי שיערי כו', צ"ק, (ס) גי' רש"ין פ"ה שחשע, (ז) גי'א דשאני שלמים, (ז) גי' צ"ק יתד הכי נמי מן הבקר ומן האלן כתיב ולא כתיב כזה צנדר כת, (ט) קריקא ג' גי' צ"ק דכדי שמיס הוא כי' צ"ק, דמפריס הסס דמעטע כו', (צ) גי'א ולחמלל מחסור מדר (צדיק שמיס הוא כי' צ"ק, (כ) גי'א ועוד דבי ס"ג אסור אפי' מדאורייתא. צ"ק, (כ) גי'א והיו כמז מן כו', (י) וחסם ד"ה טל.

תורה אור השלם

1. וְעִשְׂיָתָם אִשָּׁה לִי עֹלָה או זָבַח לִפְלֹא נָדָר או בְּנִדְבָה או בְּמַעֲדִיבָם לַעֲשׂוֹת רִיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה הַבָּקָר או מִן הָהָאָן במדבר טו ג
2. וְכִי תַעֲשֶׂה בן בָּקָר עֹלָה או זָבַח לִפְלֹא נָדָר או בְּנִדְבָה לִי: במדבר טו ח
3. דָּבָר אֶל גִּבִּי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן לַיהוָה הַבָּרָה מִן הַבָּקָר וּמִן הָהָאָן יִקְרִיבוּ אֶת קָרְבָּנָם: ויקרא א ב

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה חזן וכו' משום יתדו נינהו: (ב) ד"ה אלא שחטאתו: (א)המחשבותי' עולת ראיה ללא ידאו פני קיקס וחגיגה לשלמים ושלמי שחמה:

מוסף רש"י

עד שיפרוט לך הכתוב יתדו. כמו שפירט לך הכתוב (צדיקס כז) בחורס שור וחמור, דמדלאסתרך למיכתב יתדו שמשני דלא לוי כתביה הוה משמע שלא מירוש לא בשור ולא בחמור, ואביו ואמו קלל דריש ליה כשהקריב (דף פסח:) להניא את החמור, וכתבין: **לחבר** **מימה** (י"ב צח.) וכתבין: **סולדותיו** (טו) **וכמו** **שעט** **בחורס** **בשור** **וחמור** **מדפטרס** **לך** **ש"מ** **דלא** **הוי** **יתדו** **הוה** **משמע** **שור** **לכדו** **וחמור** **לכדו** **והא** **אביו** **ואמו** **דרישא** **דרשנין** **נמי** **או** **אביו** **או** **אמו** **ויספיק** **לאתייו** **לחבר** **מימה** (סנהדרין פה.)